

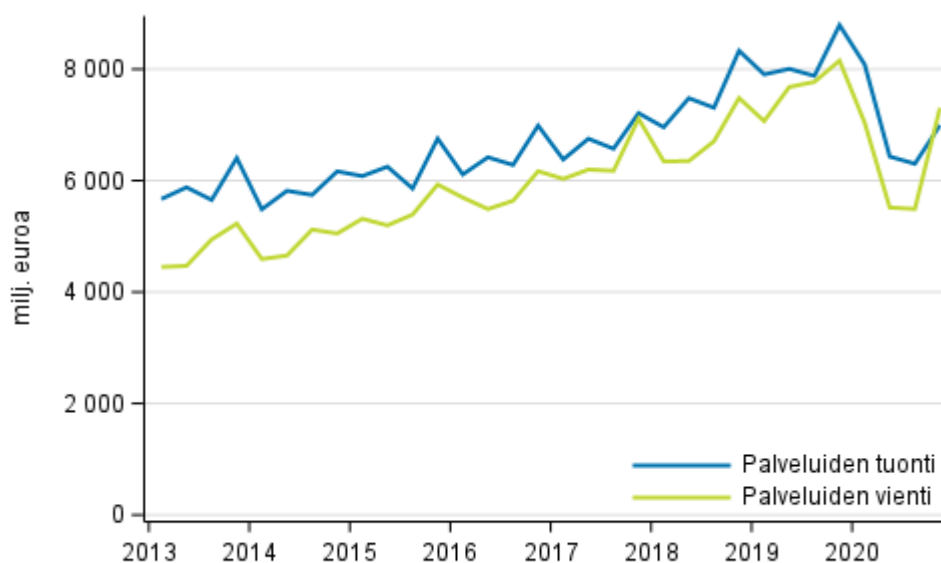
Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

2020, 4. neljännes

Vienti loppuvuoden toipumisesta huolimatta vuotta 2019 alemmalla tasolla

Vienti oli vuoden 2020 aikana jatkuvasti edellisvuotta alemmalla tasolla eikä vuoden viimeinen neljännes ollut tässä asiassa poikkeus. Kuitenkin vuoden 2020 edellisistä neljänneksistä poiketen tavaroiden ja palveluiden vienti koheni kuluneella neljänneksellä. Viennin taso on tosin ollut aiempinakin vuosina korkeimmillaan juuri kunkin vuoden viimeisellä neljänneksellä, mutta palveluviennin kasvaminen jopa palvelutuontia korkeammalle tasolle kuluneella neljänneksellä on sen sijaan poikkeuksellista. Myös tuonnissa oli jonkin verran kasvua vuoden 2020 aiempiin neljänneksiin nähden, mutta se oli viennin kasvua matalampaa. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastosta, joka on osa [maksutasetta](#).

Kuvio 1. Palveluiden tuonti ja vienti neljännesvuosittain

Vuoden 2020 viimeisellä vuosineljänneksellä palveluiden vienti oli arvoltaan 7,3 miljardia euroa eli 0,3 miljardia suurempi kuin palveluiden tuonnin arvo. Tämä on epätyypillistä, sillä palveluiden tuonti on viime vuosina ollut aina vientiä korkeammalla tasolla. Palveluviennin kasvun taustalla oli pääasiassa televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelujen (TTT) vienti, joka kasvoi 0,6 miljardin euron verran vuoden 2019 viimeiseen neljännekseen verrattuna. Tämä kasvu oli kuitenkin pienempää kuin matkailu- ja kuljetuspalveluiden viennin vähentyminen, joten kaiken kaikkiaan palveluviennin arvo laski 0,8 miljardia euroa tai 10 prosenttia edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna. Palvelutuonti laski taas jopa 20 prosenttia.

Tavaroita vuorostaan vietiin Suomesta 16,7 miljardin euron edestä ja tuotiin 14,4 miljardin euron verran. Tavaroiden viennin osittaiseen toipumiseen vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä vaikutti muun muassa vajaan miljardin euron arvoinen [merialustoimitus](#), joskin myös vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä oli vastaavanlainen merialustoimitus. Tavaroiden viennin arvo oli kolme prosenttia pienempi kuin vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä, kun taas tavaroiden tuonti laski kahdeksan prosenttia.

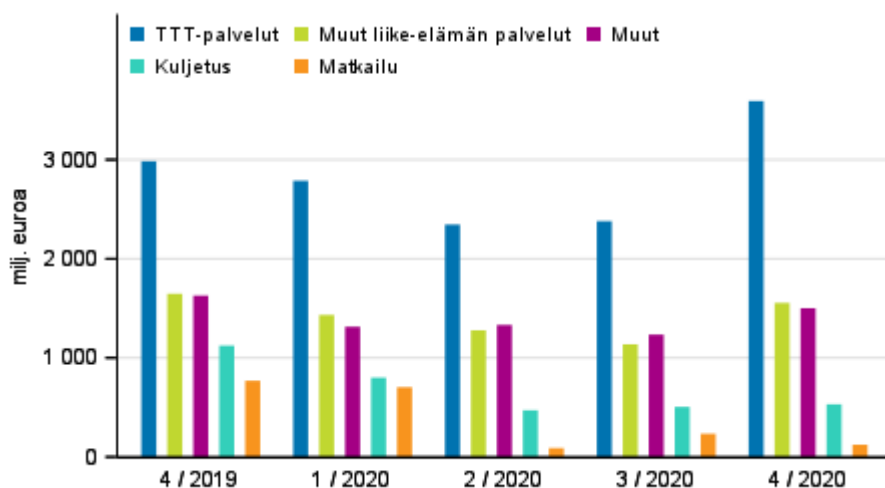
Matkailu- ja kuljetuspalvelujen ulkomaankauppa edelleen alamaissa

Matkailuviennin ja -tuonnin lukemat ovat etenkin vuoden 2020 ensimmäisen vuosineljänneksen jälkeen olleet selvästi alemmalla tasolla vuoteen 2019 verrattuna. Matkailuviennistä, eli Suomeen kohdistuvasta matkailusta, saatiin kuluneella neljänneksellä tuloa vain 0,1 miljardin euron verran, kun vuotta aiemmin tuloa saatiin 0,8 miljardia euroa. Matkailutuonti, eli siis matkailu Suomesta ulkomaille, laski jopa matkailuvientiä enemmän, sillä sen arvo edellisvuoden viimeisellä neljänneksellä oli vielä 1,3 miljardia euroa. Vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä matkailutuonnin arvo typistyi matkailuviennin lailla myös noin 0,1 miljardiin euroon.

Matkailun lisäksi myös kuljetuspalveluiden vienti laski selvästi kuluneella neljänneksellä verrattuna vuotta aiempaan. Kuljetuspalveluiden vienti oli vielä tuolloin ollut arvoltaan 1,1 miljardia euroa, mutta kuluneella neljänneksellä se oli 0,5 miljardia euroa. Kuljetuspalveluiden tuonnissa taas vastaavat luvut olivat 1,5 miljardia ja 1,1 miljardia euroa eli niidenkin arvo laski, vaikkakin kuljetusvientiä vähemmän.

Matkailu- ja kuljetuspalveluiden viennin yhteenlaskettu arvo väheni siis yhteensä 1,2 miljardia euroa vuoden 2019 viimeiseen neljännekseen verrattuna, kun taas kaiken palveluviennin arvo laski yhteensä reilun 0,8 miljardin euron verran. Oikeastaan palveluviennin heikon kehityksen voi siis selittää suurilta osin juuri kuljetus- ja matkailupalveluista saatujen tulojen vähentymisellä, jonka taustalla voidaan nähdä koronaviruksen aiheuttama pandemia.

Kuvio 2. Palveluiden vienti palveluerittäin

TTT-palveluiden viennin kasvu kompensoi jossain määrin matkailu- ja kuljetusviennin menetyksiä

Ainoa palveluviennin erä, joka kasvoi merkittävästi vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä, oli TTT-palveluiden vienti, joka kasvoi noin viidenneksen suhteessa edellisvuoden vastaavaan vuosineljännekseen. TTT-viennistä saatiin kuluneella neljänneksellä tuloa 3,6 miljardin euron verran, mikä oli myös huomattavasti enemmän kuin vuoden 2020 aiemmillä neljänneksillä. TTT-vienti on tuolloinkin kuitenkin ollut suurin Suomen palveluviennin eristä. Toiseksi eniten kuluneella vuosineljänneksellä vietiin muita liike-elämän palveluita, mutta vain 1,6 miljardin euron verran eli yli puolet TTT-vientiä vähemmän. Muut liike-elämän palvelut sisältävät esimerkiksi T&K -palveluita, konsulttipalveluita ja teknisiä sekä kaupankäyntiin liittyviä palveluita. Muiden liike-elämän palveluiden vienti laski yhteensä noin 0,1 miljardin euron verran suhteessa vuotta aiempaan. Muiden erien vienti joko laski tuota vähemmän tai oli sitten suunnilleen samaa tasoa kuin vuotta aiemmin.

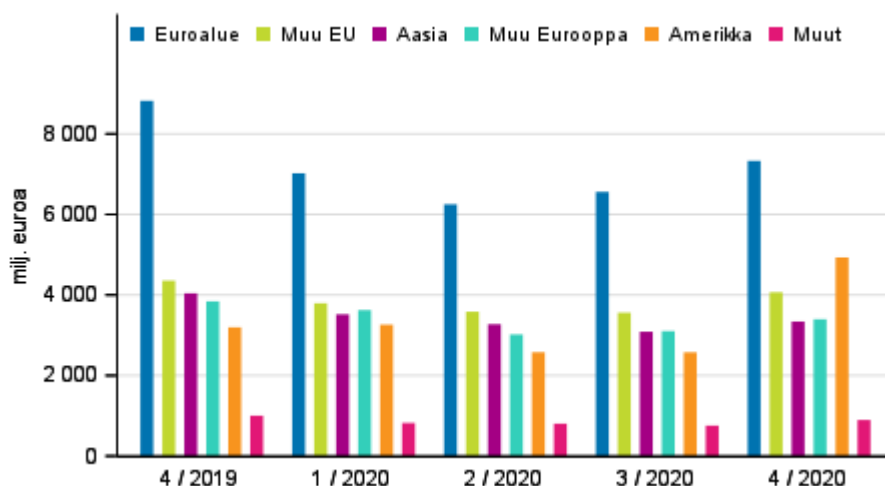
Siinä missä TTT-palvelut ovat nyt ja aiemmin olleet palveluviennin suurin palveluerä, niin tuonnin puolella merkittävin erä on ollut muut liike-elämän palvelut. Näitä palveluita tuotiin vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä 3,2 miljardin euron verran ja vuotta myöhemmin 0,3 miljardin euron verran vähemmän. Palvelutuonnin puolella oli toisaalta pientä kasvua rahoitus- ja vakuutuspalveluiden ja TTT-palveluiden tuonnissa sekä henkisen omaisuuden käytöstä perityissä maksuissa. Tuonninkin puolella suurimmat vähentymiset koskivat siis matkailua ja kuljetuspalveluita, joiden yhteenlaskettu supistuminen selittää koko palvelutuonnin laskusta jopa 88 prosenttia.

Vienti Yhdysvaltoihin kasvoi poikkeuksellisen paljon

Tavara- ja palveluviennin suurin muutos vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä oli Yhdysvaltoihin kohdistuneen viennin erityislaatuinen kasvu. Suhteessa vuoden 2019 viimeiseen neljännekseen vienti sinne kasvoi jopa 1,7 miljardin euron verran. Yhdysvaltain viennin arvo kuluneella neljänneksellä, 4,1 miljardia euroa, oli myös selvästi suurempi kuin vuoden 2020 aiemmillä neljänneksillä. Vaikkei vienti Yhdysvaltoihin ole edelleenkään samassa mittaluokassa kuin esimerkiksi Suomen vienti Eurooppaan, joka oli arvoltaan vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä 14,8 miljardia euroa, Yhdysvallat on ainakin hetkellisesti ohittanut Ruotsin vientimaiden suuruusjärjestyksessä. Ruotsiin vietiin siis tavaroita ja palveluita kuluneella neljänneksellä 2,9 miljardin euron verran, mikä on 0,1 miljardia euroa vähemmän kuin vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä. Tuolloin Ruotsiin vietiin Suomesta selvästi enemmän tavaroita ja palveluita kuin mitä Yhdysvaltoihin vietiin.

Edellisvuoteen verrattuna viennin arvo Eurooppaan laski 2,2 miljardia euroa ja vienti EU:n jäsenmaihiin laski yhteensä 1,8 miljardin euron verran. Supistumisen suuruuteen vaikuttaa tosin Italian tavaraviennin poikkeuksellisen korkea taso vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä. Ruotsin lisäksi myös vienti Saksaan ja Alankomaihin laski suunnilleen 0,1 miljardin euron verran. Venäjälle sekä Britanniaan kohdistunut vienti väheni vuorostaan vajaan 0,2 miljardin euron verran molempien maiden kohdalla.

Kuvio 3. Maksutaseen mukainen tavaroiden ja palveluiden vienti alueittain

Vienti Aasiaan laski myös selvästi noin 0,7 miljardin euron edestä edellisvuoteen verrattuna, mistä Kiinan osuus oli 0,1 miljardia euroa. Tuonti Kiinasta sen sijaan kasvoi, joskin maltillisesti, vajaan 0,1 miljardin euron verran. Kaupankäynti eurooppalaisten maiden ja Suomen välillä laski viennin lisäksi myös tuonnin suhteen selvästi, 2,2 miljardin euron verran. Tässä etenkin tuonnin vähentyminen Venäjältä oli merkittävää, sillä se laski kuluneella neljänneksellä jopa 0,8 miljardia euroa suhteessa edellisvuoden vastaavan neljänneksen 2,2 miljardin euron tasoon. Siinä missä vienti Yhdysvaltoihin korvasi viennin vähenemistä muiden maiden kohdalla, tuonnin suhteen vastaavaa ei tapahtunut. Tuonti Yhdysvalloista laski 0,3 miljardin euron verran.

Ulkomaankaupan tilastot

Ulkomaankaupan tiedot ovat revisioituneet merkittävästi vuoden 2019 osalta. Merkittävimpänä muutoksena palveluvienti vähentyi revisiossa 1,1 miljardin euron verran ja palvelutuonti 0,7 miljardin euron verran. Tehtaattomaan tuotantoon tehtiin myös korjauksia, jotka näkyvät maajakauman muutoksina. Lisätietoja 26.2.2021 päivätystä [tiedotteesta](#).

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osa [maksutasetta](#). Tilasto sisältää tavaroiden ja palveluiden erittelyt tarkemmalla tasolla. Maksutaseessa noudatettavat maksutasekäsikirjan (BPM6) ohjeet ja suositukset ovat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon järjestelmän (EKT 2010) kanssa. Kansantalouden tilinpito julkaistaan [neljännes-](#) ja [vuositasolla](#). Rajat ylittävän tavarakaupan tiedot julkaisee [Tulli](#). Tullin julkaisema tavarakauppa toimii lähdeaineistona tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa. Siihen tehdään lauseluosteesta kuvattuja määritelmistä johtuvia poistoja ja lisäyksiä maksutaseen mukaiseen tavarakauppaan pääsemiseksi.

Tullin tilastopalvelu, tilastot@tulli.fi, 029 552 335.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa.....	8
Tietojen tarkentuminen.....	9
Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa	10

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa

	2019	2020			
	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	25 260	22 044	19 512	19 643	23 964
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	17 107	15 004	13 995	14 152	16 660
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	16 535	14 435	13 014	13 763	16 135
1.1.2 Tehtaaton tuotanto, valmistuttaminen ja välityskauppa	572	570	981	390	525
1.2 Palvelut yhteensä	8 153	7 040	5 517	5 491	7 304
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	467	394	347	357	461
1.2.2 Kuljetus	1 124	801	471	505	532
1.2.3 Matkailu	769	704	89	234	124
1.2.4 Rakentaminen	78	41	30	22	34
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	111	91	106	96	97
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	754	629	656	625	756
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	2 984	2 788	2 345	2 380	3 592
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	1 647	1 433	1 278	1 137	1 555
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	224	298	212	173	225
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	514	363	344	304	463
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	909	772	721	660	867
1.2.9 Muut palvelut	218	159	194	135	154

Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa

	2019	2020			
	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	24 383	23 023	19 441	20 395	21 381
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	15 591	14 938	13 009	14 093	14 387
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	16 318	15 804	13 370	14 865	15 383
1.1.2 Valmistuttaminen	-261	-388	96	-266	-462
1.1.3 CIF-FOB -muunnos	-980	-953	-802	-885	-921
1.1.4 Muut erot	513	475	346	379	386
1.2 Palvelut yhteensä	8 791	8 085	6 432	6 302	6 994
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	558	500	421	416	531
1.2.2 Kuljetus	1 514	1 387	1 019	1 107	1 133
1.2.3 Matkailu	1 307	979	92	225	101
1.2.4 Rakentaminen	121	98	94	73	70
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	363	370	397	393	398
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	282	257	245	220	309

	2019	2020			
	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	1 207	1 228	1 130	997	1 276
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	3 176	3 016	2 801	2 638	2 911
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	828	845	705	750	697
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	918	775	726	607	812
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	1 429	1 395	1 371	1 281	1 401
1.2.9 Muut palvelut	263	250	234	233	265

Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa

		2019	2020				
		4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes	
Tuonti	Yhteensä	24 383	23 023	19 441	20 395	21 381	
	..Eurooppa	18 739	17 816	14 888	15 548	16 538	
	....EU27 (2020)	14 490	13 908	12 112	12 293	13 181	
	.....Euroalue	9 280	9 089	7 749	7 843	8 233	
	.....Alankomaat	1 265	1 399	1 214	1 170	1 288	
	.....Saksa	2 963	2 800	2 449	2 566	2 652	
	.....Euroalueen ulkopuolinen EU27 (2020)	5 211	4 819	4 363	4 450	4 948	
	.....Ruotsi	3 085	2 884	2 532	2 595	2 889	
	....EU:n ulkopuolinen Eurooppa	4 249	3 908	2 776	3 256	3 357	
	.....Britannia	1 010	1 034	799	874	902	
	.....Venäjä	2 193	1 757	1 095	1 442	1 393	
	..Amerikka	1 863	1 724	1 502	1 340	1 458	
	.....Yhdysvallat (USA)	1 371	1 236	1 132	1 017	1 101	
	..Afrikka	220	151	126	154	116	
	..Aasia	3 448	3 164	2 846	3 252	3 159	
	.....Kiina	1 578	1 404	1 545	1 673	1 651	
	..Muut ja tuntematon	112	168	79	101	110	
	Vienti	Yhteensä	25 260	22 044	19 512	19 643	23 964
		..Eurooppa	17 019	14 440	12 855	13 223	14 794
....EU27 (2020)		13 176	10 816	9 836	10 120	11 397	
.....Euroalue		8 821	7 022	6 252	6 560	7 330	
.....Alankomaat		1 259	1 348	1 120	1 133	1 177	
.....Saksa		2 076	1 879	1 639	1 806	1 929	
.....Euroalueen ulkopuolinen EU27 (2020)		4 356	3 794	3 584	3 560	4 067	
.....Ruotsi		3 012	2 593	2 492	2 468	2 879	
....EU:n ulkopuolinen Eurooppa		3 842	3 624	3 019	3 103	3 397	
.....Britannia		1 198	1 098	771	893	1 042	
.....Venäjä		1 189	1 024	780	835	1 007	
..Amerikka		3 197	3 262	2 578	2 576	4 933	
.....Yhdysvallat (USA)		2 358	2 471	1 739	1 815	4 101	
..Afrikka		606	449	494	445	585	
..Aasia		4 041	3 520	3 273	3 088	3 340	
.....Kiina		1 330	915	1 146	964	1 232	
..Muut ja tuntematon		397	373	311	312	311	

Tietojen tarkentuminen

Maksutaseen mukaisten tavaroiden ja palveluiden tarkentuminen, milj. euroa

		1. julkistus	Edellinen julkistus (2020-12-18)	Uusin julkistus (2021-03-15)	Tarkentuminen
Tavaratuonti	2019Q4	15 554	15 587	15 591	37
	2020Q1	14 402	14 927	14 938	536
	2020Q2	12 844	12 972	13 009	165
	2020Q3	13 965	13 965	14 093	129
Tavaravienti	2019Q4	17 099	17 236	17 107	8
	2020Q1	14 303	14 902	15 004	701
	2020Q2	13 838	13 943	13 995	157
	2020Q3	14 092	14 092	14 152	60
Palvelutuonti	2019Q4	8 806	9 048	8 791	-15
	2020Q1	7 808	8 036	8 085	277
	2020Q2	6 392	6 372	6 432	40
	2020Q3	6 250	6 250	6 302	52
Palveluvienti	2019Q4	8 392	8 572	8 153	-239
	2020Q1	6 761	7 061	7 040	279
	2020Q2	5 730	5 611	5 517	-214
	2020Q3	5 584	5 584	5 491	-93

Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto kuvaa Tavaroiden ja palveluiden vientiä ja tuontia karkealla tuote- ja aluejaottelulla neljännesvuositasolla. Tilasto kuvaa ulkomaankaupan kokonaisuutta ja muodostaa linkin IMTS-manuaalin (International Merchandise Trade Statistics, Tulli) ja BPM-manuaalin (Balance of Payments Manual, maksutase) mukaisen tavarakaupan välille. Palvelukaupan osalta noudatetaan Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan MSITS 2010 -käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa sisältyy vaihtotaseeseen, joten tilasto muodostaa osan Suomen maksutasetta. Maksutasetilastointi perustuu Suomen lakisääteisiin velvoitteisiin tuottaa ja raportoida maksutasetilastoa Euroopan keskuspankille (EKP) (EKP:n suuntaviivat EKP/2011/23) ja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle Eurostatille (Euroopan komission asetus N:o 555/2012) sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF). Tilastotietoja käytetään myös kansantalouden tilinpidon ulkomaat -sektorin tietojen tuottamisessa.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Ulkomaankauppa on tapahtuma, jossa Suomessa sijaitseva ja ulkomailla sijaitseva taloudellinen toimija (esim. yritys) käyvät kauppaa. Tavaroiden ja palveluiden viennistä syntyy tuloa. Tavaroiden ja palveluiden tuonnista syntyy menoa. Tilasto kattaa kaikkien Suomen kansantalouteen kuuluvien toimijoiden väliset tavaroihin ja palveluihin liittyvät transaktiot ulkomaille sijoittuneen talousyksikön kanssa. Maksutaseessa tavara- tai palvelutransaktio perustuu taloudellisen omistajuuden muutokseen. Tilasto sisältää myös konsernien sisäisen tavara- ja palvelukaupan.

Tullin mukainen tavarakauppa mittaa Suomen rajat ylittävää tavarakauppaa. Se perustuu Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, jossa on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon Yhdistyneiden kansakuntien tilastotoimiston kansainvälisen tavarakaupan tilastoja koskevat suositukset (IMTS-manuaali).

Maksutaseen mukainen tavarakauppa perustuu puolestaan omistajuuden vaihtumiseen. Maksutaseen mukaiset tavarakaupan tietojen pohjana käytetään Tullin mukaisen tavarakaupan tietoja, mutta siihen tehdään BPM6-manuaalin mukaisia käsitteellisiä muutoksia. Muutokset sisältävät tavaroiden kuljetukseen liittyvän CIF-FOB-vähennyksen, välityskaupan lisäyksen, valmistuttamiseen liittyvät lisäykset ja poistot sekä muut tavarakaupan lisäykset ja poistot, kuten alustoimitusten tuonnin, palautukset, salakuljetuksen ja yksityishenkilöiden käymän verkkokaupan.

Palveluiden erittelyt perustuvat MSITS 2010 -manuaalin EBOPS 2010 palveluluokitukseen.

Palvelut on luokiteltu seuraavasti ja joidenkin palveluerien nimet muuttuivat 22.9.2017 alkaen

- Tuotannolliset palvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut
Uusi nimi: Huolto- ja korjauspalvelut, muualla luokittelemattomat
- Kuljetus
- Matkailu
- Rakentaminen ja projektitoimitukset
- Vakuutus- ja eläkepalvelut
- Rahoituspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat rojalit ja lisenssimaksut
Uusi nimi: Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualla luokittelemattomat
- Vanha nimi: Televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut
Uusi nimi: Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut
- Muut liike-elämän palvelut

- Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat julkishallinnon palvelut
Uusi nimi: Julkisyhteisöjen tuottamat tavarat ja tarjoamat palvelut, muualla luokittelemattomat

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilaston laatimiseen käytetään suoraa tiedonkeruuta ja muista taloustilastoista johdettua tietoa. Tulli kerää tiedot Suomen rajan ylittävästä tavaroiden ulkomaankaupasta sekä julkaisee ulkomaankauppatilastot. Tilastokeskus kerää tai johtaa kansainvälisen palvelukaupan sekä ulkomailta ulkomaille tapahtuvan tavarakaupan tiedot.

2.1 Tavarat

Maksutaseen mukaisessa tilastoinnissa tavarantuonnin arvot muutetaan Tullin tilastoimista CIF-arvoisista maksutaseen FOB-arvoiksi, jolloin rahdin ja vakuutuksen osuus tavarantuonnista siirretään kuljetus- tai vakuutusmenoihin. Lisäksi tuontiin lisätään alustoimitukset, joihin kuuluvat muun muassa satamissa ja terminaaleissa hankitut tavarat ja polttoaineet. Maittain jaetuissa tavarakauppatiedoissa vienti on tilastoitu määräämään, tuonti EU-alueelta lähetysmaahan ja tuonti EU:n ulkopuolelta alkuperäämään mukaan.

Tulli kerää rajat ylittävän tavarakaupan tilastoinnissa tarvittavat tiedot. Tiedot Suomen kaupankäynnistä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa saadaan tullausjärjestelmästä. EU:n sisäisestä kaupasta tuojat ja viejät ilmoittavat kuukausittain Intrastat-järjestelmän mukaiset tilastotiedot Tullille.

Tavarat kattavat irtaimen omaisuuden, jonka omistus siirtyy yhdessä maassa olevalta yksiköltä toisessa maassa olevalle yksikölle. Rajat ylittävä kauppatavara kirjataan maksutaseessa markkina-arvoon (FOB) ja siitä poistetaan rajat ylittävät tavarat joissa ei tapahtu omistajuuden muutosta.

Välityskauppa, ulkomailta ulkomailta valmistutettavaksi ostetut tavarat ja ulkomaille myyty tavara, joka on valmistettu ulkomailta kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa, kuten myös alustoimitusten tuonti. Yksityishenkilöiden verkkokauppa ja salakuljetus johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2 Palvelut

Palvelut ovat sellaisen tuotannollisen toiminnan seurausta, joka muuttaa niitä kuluttavien yksiköiden olosuhteita tai edistää tuotteiden ja rahoitusvarojen vaihdantaa. Palvelut eivät yleensä ole erillisiä eriä, joihin voisi kohdistua omistusoikeuksia, ja yleensä palvelua ja palvelun tuottamista ei voi erottaa toisistaan.

2.2.1 Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelu

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa tiedustellaan suomalaisten yritysten käymä palveluiden ulkomaankauppa. Tiedustelu kattaa tuotannolliset palvelut, muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut, kuljetuksen, rakentamisen ja projektitoimitukset, rahoituspalvelut (pl. FISIM), muualla luokittelemattomat henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut, muut liike-elämän palvelut sekä henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut.

Tiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tiedot kootaan neljännesvuosi- ja vuositiedonkeruulla suoraan yrityksiltä. Neljännesvuositiedusteluun valitaan noin 1 000 palveluiden ulkomaankaupan merkittäväntä yritystä, jotka edustavat tilastossa itseään. Vuositiedustelu kattaa noin 2 000 yritystä, jotka valitaan tiedusteluun satunnaisesti. Satunnaisotos on ositettu ulkomaalaisomisteisuuden, henkilöstömäärän ja toimialan perusteella. Otostiedot korotetaan kattamaan tiedustelun ulkopuolelle jäävät yritykset. Vastaamattomien itseään edustavien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

2.2.2 Matkailu

Matkailuerään tilastoidaan kaikki muut matkasta aiheutuvat menot kuin maiden väliset kuljetukset, jotka luetaan kuuluvaksi kuljetuserään. Matkailuerään kuuluviksi luetaan myös risteilyistä, kausi- ja rajatyöntekijöistä sekä ulkomaisesta opiskelusta ja sairauenhoidosta aiheutuneet menot. Menojen osalta tilasto perustuu suomalaisten matkailu -tilastoon ja tulojen osalta majoitustilastoon sekä menetelmälliseen arvioon.

2.2.3 Kuljetus

Kuljetuspalvelut kattavat meri-, ilma- ja muiden liikennemuotojen henkilö- ja rahtikuljetuksen sekä niitä palvelevan toiminnan, joka sisältää mm. alusten maksamat ahtaus-, satama-, väylä- ja luotsimenot. Lisäksi kuljetuspalvelut kattavat posti- ja kuriiripalvelut. Kuljetusrahtitulot ovat suomalaisten varustamojen, lentotai kuljetusyhtiöiden ulkomaisten tavaroiden kuljetuksista ansaitsemia tuloja. Vastaavat menot ovat ulkomaisille kuljettajille maksettuja kuljetusmenoja.

Huomattava kuljetustuloerä on ulkomaisilta matkailijoilta saatu kuljetustulo, joka jakautuu merikuljetustuloon ja lentokuljetustuloon. Vastaavat menot ovat suomalaisten ulkomaisille kuljetusyriyksille maksamia menoja.

Kuljetuspalveluiden tulot kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa. Meri- ja lentoliikenteen rahtikuljetusmenot perustuvat Tullin mukaiseen tavarakauppaan tehtävään CIF-FOB -muunnokseen. Tieliikenteen rahtikuljetusmenot sekä posti- ja kuriiripalveluiden menot perustuvat palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedusteluun. Muut kuljetusmenot johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2.4 Muut palvelut

Tiedot ulkomaisista vakuutustuloista ja -menoista saadaan Finanssivalvonnan toteuttamasta vuosikyselystä. Kyselyssä ovat mukana kaikki Suomessa vakuutuksia myyvät yritykset. Tavaravakuutusta koskevat tiedot perustuvat pääosin Tullin määrävuosittain toteuttaman tavarakaupan rahti- ja vakuutuskyselyn tuloksiin. Lisäksi suomalaisilta yrityksiltä tiedustellaan palvelukyselyn yhteydessä niiden ulkomailta hankkimia vakuutuspalveluja.

Muualla luokittelemattomien julkishallinnonpalveluiden tiedot johdetaan kansantalouden tilinpidossa, kuten myös rahoituspalveluihin kuuluva FISIM, yksityishenkilöiden käymä sähköinen verkkokauppa sekä harmaa talous.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Maksutasetilastojen laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on kiinnitetty suurta huomiota käytännön kyselykehikkojen määrittelyyn ja rekisterien tarkkuuteen. Tietojen oikeellisuutta ja tarkkuutta tarkastellaan säännöllisesti. Suomen tilastot ovat herkkiä juuri kehikko- ja mittausvirheiden suhteen, koska Suomessa on kansantalouden kokoon verrattuna erittäin suuria kansainvälisiä yrityksiä.

Vuosikyselyihin perustuvat tiedot arvioidaan tilastovuoden neljännesvuositilastoihin. Siten tietojen saanti täydentyy ajan mittaan, mikä saattaa johtaa huomattaviin korjauksiin tilastoissa. Tulli korjaa kuukausittaisia ulkomaankauppätietoja vähitellen tilastovuotta seuraavan vuoden kevääseen saakka.

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastauskatoon sekä yli- ja alipeittoon. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palveluiden määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedustelun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmistä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Neljännesvuosittaiset tiedot julkaistaan samaan aikaan Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilaston kanssa eli noin 11 viikon viiveellä kunkin neljänneksen päättymisestä. Vuositiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syksyyn mennessä, kun kaikki perustiedot on saatu. EKP:n ja Eurostatin korjausrytmin mukaan suurimmat korjaukset tehdään aina maaliskuun ja syyskuun lopussa. Tuolloin korjataan kaikki edellisen vuoden neljännesvuositiedot, jotta ne saadaan yhteneviksi korjattavien vuositason lukujen kanssa.

Myös päättynyttä vuotta edeltävän vuoden tietoja korjataan. Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla: <http://stat.fi/til/tpulk>.

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/tpulk/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Tilastoa laaditaan kansainvälisten tilastostandardien ja IMF:n maksutasekäsikirjan (6. painos vuodelta 2009) mukaisesti, mikä takaa tilaston vertailukelpoisuuden. Lisäksi käytetään Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia, jotka ovat linjassa maksutasekäsikirjan kanssa. Uuden tilaston julkaisu alkoi kesällä 2016.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osaksi johdettu muista tilastoista. Tullin julkaisemien ulkomaankauppa- ja Tilastokeskuksen julkaiseman tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilaston välillä on eroja. Tulli julkaisee rajat ylittävän tavarakaupan, kun taas tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa ulkomaankauppa perustuu omistajuuden vaihdokseen. Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa kattaa kaikki sektorit ja palvelut.

Lisätietoja

Kasper Lavikainen 029 551 3674

Risto Sippola 029 551 3383

Marianna Mukkulainen 029 551 3405

Vastaava osastopäällikkö:

Katri Kaaja

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute